

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2022/16/-НА-СТА-ТТЗ
ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭСАНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2021 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2022 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Б.Нямсүрэн

Утас: 70272287 Цахим хаяг: nyamsuren@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт.....	Error! Bookmark not defined.
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	2
3. Аудитын тайлан	11
3.1 Ерөнхий зүйл	11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4 Материаллаг байдал.....	12
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	12
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	17
3.8 Аудитын гол асуудал.....	17
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	18
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	18
4. Аудитын илрүүлэлт	19
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	19

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
СХС	Сум хөгжүүлэх сан

ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭСАНТ СУМЫН
ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ
Т.МӨНХЗОРИГ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	852,401,136.2	1,129,311,727.9
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	354,538,550.8	495,558,935.1
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	354,538,550.8	495,558,935.1
3121	Төгрөг	354,538,550.8	495,558,935.1
31211	Төрийн сангийн харилцах	264,892,742.4	385,353,880.4
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	89,645,808.4	110,085,054.7
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	-	120,000.0
33	АВЛАГА	258,283,405.7	417,619,003.9
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	170,498,568.0
335	Бусад авлага	258,283,405.7	247,120,435.9
3351	Байгууллагаас авах авлага	-	48,362.4
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	258,283,405.7	247,072,073.5
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	239,579,179.6	216,133,788.8
351	Түүхий эд материал	196,191,076.1	176,031,545.3
35110	Тусгай зориулалттай материал	171,951,520.4	143,337,821.6
35130	Эм боох материал	24,239,555.7	32,693,723.8
354	Хангамжийн материал	40,388,103.5	40,102,243.5
35410	Бичиг хэргийн материал	135,200.0	194,000.0
35420	Аж ахуйн материал	676,700.0	-
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	500,000.0	-
35440	Түлш, шатах тослох материал	742,550.0	-
35450	Барилгын засварын материал	480,000.0	-
35460	Хүнсний материал	801,700.0	2,588,990.0
35470	Бусад хангамжийн материал	37,051,953.5	37,319,253.5
35600	Мал амьтад	3,000,000.0	-
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,742,265,777.4	7,643,748,371.3
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,742,265,777.4	7,643,748,371.3
392	Биет хөрөнгө	4,586,336,110.8	7,470,998,704.7
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,587,633,778.6	5,639,211,697.6
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(573,781,574.3)	(702,017,699.0)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	390,067,590.0	386,607,590.0
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(291,184,751.8)	(297,990,357.3)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	884,855,659.5	1,103,282,724.0
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(587,615,661.8)	(529,281,459.9)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	193,483,998.9	245,976,031.7
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(130,747,615.8)	(93,350,992.6)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	415,324,480.0	2,043,849,078.0
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(319,290,519.5)	(341,202,576.8)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	17,632,907.0	15,956,849.0
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(42,180.0)	(42,180.0)
393	Биет бус хөрөнгө	155,929,666.6	172,749,666.6
39301	Програм хангамж	5,771,000.0	5,771,000.0
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,715,333.4)	(4,865,333.4)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	154,874,000.0	171,844,000.0
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	5,594,666,913.6	8,773,060,099.1
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	11,152,619.1	11,291,470.0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	11,152,619.1	11,291,470.0
413	Өглөг	11,152,619.1	11,291,470.0
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	2,782.3	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	394,294.0	317,417.0
4136	Бусад өглөг	10,755,542.8	10,974,053.0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	10,627,573.8	10,846,084.0
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	127,969.0	127,969.0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	5,583,514,294.5	8,761,768,629.1
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,583,514,294.5	8,761,768,629.1
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,065,544,071.1	2,065,544,071.1
51101	Өмч: - төрийн	2,065,544,071.1	2,065,544,071.1
512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,283,977,623.7	5,462,231,958.4
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,388,006,477.3	2,283,977,623.7
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(104,028,853.6)	3,178,254,334.6
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,233,992,599.7	1,233,992,599.7
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	5,594,666,913.6	8,773,060,099.1

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,742,117,568.8	7,471,904,528.1
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	159,545,294.3	262,944,894.4
110	Орлогын албан татвар	127,078,106.3	130,962,945.4
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	127,078,106.3	130,962,945.4
110002	Үйл ажиллагааны орлого	7,359,230.0	44,189,362.7
110003	Хөрөнгийн орлого	45,370,917.2	48,826,930.1
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,804,406.0	7,054,128.0
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагнал	72,543,553.1	30,892,524.5
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,500,000.0	104,683,466.0
113002	Бууны албан татвар	1,500,000.0	1,500,000.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	103,183,466.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	30,967,188.0	27,298,483.0
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	14,577,302.2	13,924,440.0
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,577,755.0	3,436,240.0
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	-	3,574,000.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	9,999,547.2	6,914,200.0
1181	Газрын төлбөр	15,939,885.8	12,830,143.0
118101	Газрын төлбөр	15,939,885.8	12,830,143.0
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	450,000.0	543,900.0
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	350,000.0	443,900.0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	100,000.0	100,000.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	317,577,304.8	3,612,411,533.9
120	Нийтлэг татварын бус орлого	317,577,304.8	3,612,411,533.9
120003	Торгуулийн орлого	51,237,071.0	84,959,327.8
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	266,340,233.8	3,527,452,206.1
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	113,666,161.9	214,141,843.0
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	26,100.0
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	8,125,904.7	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	144,548,167.3	3,313,284,263.1
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,264,994,969.7	3,596,548,099.9
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,211,318,056.0	2,249,248,800.0
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	2,119,480,100.0	2,134,384,900.0
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	91,837,956.0	114,863,900.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,012,613.7	416,403,309.9
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	84,647,674.9	390,858,034.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,364,938.9	25,545,275.2
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	917,542,400.0	900,941,700.0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	917,542,400.0	900,941,700.0
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	29,121,900.0	29,954,290.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,121,900.0	29,954,290.0
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,744,306,720.8	3,943,138,383.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,744,306,720.8	3,943,138,383.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,396,971,784.2	3,788,091,490.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,983,523,674.1	2,032,571,694.9
210101	Үндсэн цалин	1,315,127,372.0	1,307,540,133.9
210102	Нэмэгдэл	483,416,179.0	501,330,842.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	31,204,270.0	44,123,864.8
210104	Урамшуулал	97,725,841.0	119,042,621.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	56,050,012.1	60,534,233.0

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	252,083,711.8	270,609,614.3
210201	Тэтгэврийн даатгал	187,543,727.6	192,672,978.8
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,278,540.3	19,985,059.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,469,172.5	15,748,933.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,903,654.2	3,827,797.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,888,617.2	38,374,844.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	480,928,163.5	527,124,462.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,563,011.5	17,385,294.7
210302	Түлш, халаалт	460,080,952.0	489,865,560.0
210303	Цэвэр, бохир ус	3,284,200.0	19,873,608.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	67,081,864.0	98,762,379.5
210401	Бичиг хэрэг	7,065,490.0	6,540,304.0
210402	Тээвэр, шатахуун	46,918,974.0	64,047,812.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,157,900.0	4,690,600.0
210404	Ном, хэвлэл	31,500.0	300,000.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,855,100.0	7,717,873.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,176,800.0	8,184,890.0
210408	Бараа материал акалсны зардал	1,876,100.0	7,280,900.0
2105	Нормативт зардал	100,558,638.0	121,924,849.9
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	28,363,163.0	44,257,009.9
210502	Хоол, хүнс	68,908,975.0	72,176,740.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,286,500.0	5,491,100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,331,982.0	11,304,979.6
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	607,532.0	502,700.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,738,900.0	3,737,500.0
210604	Урсгал засвар	9,985,550.0	7,064,779.6
2107	Томилолт, зочны зардал	8,268,800.0	9,319,500.0
210702	Дотоод албан томилолт	8,268,800.0	9,319,500.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	43,423,402.0	58,406,104.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	42,139,124.0	57,469,380.9
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	644,000.0	320,000.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	177,600.0	242,550.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	297,678.0	297,174.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.0	77,000.0
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	66,000.0	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	447,771,548.8	658,067,905.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	135,274,428.7	351,906,557.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,266,978.0	6,159,214.0
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хоргодол	308,230,142.1	300,002,133.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	347,334,936.7	155,046,892.7
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	134,350,100.0	114,346,200.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,914,900.0	41,068,500.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	72,397,700.0	44,214,700.0
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	35,532,500.0	26,576,000.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,505,000.0	2,487,000.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	40,306,937.0	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	40,298,569.0	-
213404	Хөрөнгийн	8,368.0	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	172,677,899.7	40,700,692.7
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	172,677,899.7	40,700,692.7
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(2,189,152.1)	3,528,766,144.5
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	101,839,701.6	350,511,809.9
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	12,899,512.1	5,003,912.1
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	12,672,936.5	225,390,284.8
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Үндсэн хөрөнгө	73,619,553.0	109,643,943.0
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Бараа материал	2,647,700.0	10,473,670.0

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	2,388,006,477.3	5,687,543,148.1
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	2,388,006,477.3	5,687,543,148.1
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(104,028,853.6)	(104,028,853.6)
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	2,283,977,623.7	5,583,514,294.5
D01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	2,388,006,477.3	5,687,543,148.1
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	2,283,977,623.7	5,583,514,294.5
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	3,178,254,334.6	3,178,254,334.6
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,065,544,071.1	1,233,992,599.7	5,462,231,958.4	8,761,768,629.1

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	4,847,447,541.4	4,079,333,029.3
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	159,545,294.3	262,944,894.4
110	Орлогын албан татвар	127,078,106.3	130,962,945.4
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	127,078,106.3	130,962,945.4
110002	Үйл ажиллагааны орлого	7,359,230.0	44,189,362.7
110003	Хөрөнгийн орлого	45,370,917.2	48,826,930.1
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,804,406.0	7,054,128.0
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагнал	72,543,553.1	30,892,524.5
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,500,000.0	104,683,466.0
113002	Бууны албан татвар	1,500,000.0	1,500,000.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	103,183,466.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	30,967,188.0	27,298,483.0
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	14,577,302.2	13,924,440.0
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,577,755.0	3,436,240.0
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	-	3,574,000.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	9,999,547.2	6,914,200.0
1181	Газрын төлбөр	15,939,885.8	12,830,143.0
118101	Газрын төлбөр	15,939,885.8	12,830,143.0
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	450,000.0	543,900.0
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	350,000.0	443,900.0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	100,000.0	100,000.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	271,997,177.4	389,431,035.1
120	Нийтлэг татварын бус орлого	271,997,177.4	389,431,035.1
120003	Торгуулийн орлого	51,237,071.0	84,959,327.8
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	218,672,106.4	304,471,707.3
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	210,546,201.7	304,445,607.3
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,125,904.7	26,100.0
120009	Бусад орлого	2,088,000.0	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	4,415,905,069.7	3,426,957,099.9
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,211,318,056.0	2,249,248,800.0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,119,480,100.0	2,134,384,900.0
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	91,837,956.0	114,863,900.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,012,613.7	246,812,309.9
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	84,647,674.9	221,267,034.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,364,938.9	25,545,275.2
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,068,452,500.0	900,941,700.0
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,150,910,100.0	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	917,542,400.0	900,941,700.0
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	29,121,900.0	29,954,290.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,121,900.0	29,954,290.0
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	4,602,728,409.6	3,599,114,033.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,602,728,409.6	3,599,114,033.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,104,483,372.9	3,443,101,140.3
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,983,778,860.8	2,032,574,477.2
210101	Үндсэн цалин	1,315,382,558.7	1,307,542,916.2
210102	Нэмэгдэл	483,416,179.0	501,330,842.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	31,204,270.0	44,123,864.8
210104	Урамшуулал	97,725,841.0	119,042,621.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	56,050,012.1	60,534,233.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	251,939,522.0	270,657,976.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	187,399,537.8	192,721,341.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,643,590.3	19,985,059.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,469,172.5	15,748,933.7

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,903,654.2	3,827,797.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	33,523,567.2	38,374,844.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	481,894,163.5	527,113,462.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,529,011.5	17,385,294.7
210302	Түлш, халаалт	460,080,952.0	489,854,560.0
210303	Цэвэр, бохир ус	3,284,200.0	19,873,608.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	71,389,841.0	77,562,674.5
210401	Бичиг хэрэг	7,211,590.0	6,341,604.0
210402	Тээвэр, шатахуун	51,353,551.0	54,572,070.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,107,900.0	4,754,600.0
210404	Ном, хэвлэл	-	36,850.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,922,100.0	8,094,750.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,794,700.0	3,762,800.0
2105	Нормативт зардал	176,750,728.7	260,252,514.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	104,971,728.7	180,272,184.0
210502	Хоол, хүнс	68,473,600.0	73,934,030.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,305,400.0	6,046,300.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,352,500.0	12,166,929.6
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,072,900.0	2,999,200.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,338,900.0	4,097,500.0
210604	Урсгал засвар	11,940,700.0	5,070,229.6
2107	Томилолт, зочны зардал	8,148,800.0	9,319,500.0
210702	Дотоод албан томилолт	8,148,800.0	9,319,500.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	46,297,126.0	35,973,507.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	45,012,848.0	35,036,783.9
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	644,000.0	320,000.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	177,600.0	242,550.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	297,678.0	297,174.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.0	77,000.0
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	66,000.0	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	67,931,830.9	217,480,097.7
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,451,038.9	209,870,841.7
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,480,792.0	7,609,256.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,498,245,036.7	156,012,892.7
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	134,350,100.0	115,312,200.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,914,900.0	41,068,500.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	72,397,700.0	44,214,700.0
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	35,532,500.0	26,576,000.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,505,000.0	3,453,000.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,191,217,037.0	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,150,910,100.0	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	40,306,937.0	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	172,677,899.7	40,700,692.7
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	172,677,899.7	40,700,692.7
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	244,719,131.8	480,218,996.3
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	122,809,808.0	258,212,412.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	122,809,808.0	258,212,412.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	122,809,808.0	258,212,412.0
220001	Барилга байгууламж	39,673,053.0	60,066,000.0
222001	Тоног төхөөрөмж	9,946,500.0	-
223001	Бусад хөрөнгө	25,700,000.0	10,800,000.0
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	47,490,255.0	187,346,412.0
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(122,809,808.0)	(258,212,412.0)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	195,374,750.0	80,986,200.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	195,374,750.0	80,986,200.0
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(195,374,750.0)	(80,986,200.0)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(73,465,426.2)	141,020,384.3
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	428,003,977.0	354,538,550.8
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	354,538,550.8	495,558,935.1

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,708,340,200.0	3,464,169,436.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,282,678,800.0	3,172,943,093.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,219,490,800.0	3,111,217,693.6
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,094,580,100.0	2,057,598,577.2
210101	Үндсэн цалин	1,321,333,900.0	1,315,886,916.2
210102	Нэмэгдэл	533,352,200.0	503,500,842.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	47,428,000.0	48,416,264.8
210104	Урамшуулал	130,306,000.0	129,260,321.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	62,160,000.0	60,534,233.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	282,768,200.0	270,657,976.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	198,985,200.0	192,721,341.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,945,800.0	19,985,059.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,756,800.0	15,748,933.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,189,100.0	3,827,797.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	41,891,300.0	38,374,844.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	532,346,900.0	511,264,454.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	25,347,900.0	17,385,294.7
210302	Түлш, халаалт	502,436,000.0	489,854,560.0
210303	Цэвэр, бохир ус	4,563,000.0	4,024,600.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	83,984,800.0	83,919,643.5
210401	Бичиг хэрэг	5,911,400.0	5,907,804.0
210402	Тээвэр, шатахуун	54,305,600.0	54,294,670.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,758,900.0	4,754,600.0
210404	Ном, хэвлэл	618,900.0	579,019.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мөргөчдийн устгал, ариутгал	8,100,000.0	8,094,750.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,290,000.0	10,288,800.0
2105	Нормативт зардал	129,760,100.0	97,182,712.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	17,204,400.0	17,202,382.0
210502	Хоол, хүнс	106,509,200.0	73,934,030.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,046,500.0	6,046,300.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,300,000.0	15,286,929.6
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,000,000.0	2,999,200.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	4,100,000.0	4,097,500.0
210604	Урсгал засвар	8,200,000.0	8,190,229.6
2107	Томилолт, зочны зардал	9,563,600.0	9,319,500.0
210702	Дотоод албан томилолт	9,563,600.0	9,319,500.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,455,000.0	7,407,211.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,480,000.0	6,470,487.9
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	320,000.0	320,000.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	255,000.0	242,550.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300,000.0	297,174.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	100,000.0	77,000.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,732,100.0	58,580,688.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	50,272,100.0	50,127,432.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,460,000.0	8,453,256.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	63,188,000.0	61,725,400.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	63,188,000.0	61,725,400.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	42,531,100.0	41,068,500.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,211,900.0	18,211,900.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,445,000.0	2,445,000.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	323,661,400.0	210,240,143.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	323,661,400.0	210,240,143.0
220001	Барилга байгууламж	184,794,800.0	96,794,986.0
222001	Тоног төхөөрөмж	7,100,000.0	5,600,000.0
223001	Бусад хөрөнгө	131,766,600.0	107,845,157.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	102,000,000.0	80,986,200.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	102,000,000.0	80,986,200.0
0	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,708,340,200.0	3,528,467,356.3
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,249,248,800.0	2,208,548,243.4
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,134,384,900.0	2,093,684,343.4
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	114,863,900.0	114,863,900.0
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,070,696,900.0	1,193,255,214.0
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,070,696,900.0	1,193,255,214.0
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	44,852,400.0	29,980,390.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	44,852,400.0	29,980,390.0
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	343,542,100.0	96,683,509.0
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	102,000,000.0	96,683,509.0
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	241,542,100.0	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6.0	6.0
610001	Төсвийн байгууллага	6.0	6.0
62	АЖИЛЛАГ САДЫН ТОО	164.0	159.0
620001	Удирдах ажилтан	13.0	13.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	104.0	103.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	40.0	36.0
620004	Гэрээт ажилтан	7.0	7.0
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	1,792.0	956.0
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	1,442.0	756.0
630001	Төрийн өмчит ЕБС	1,442.0	756.0
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	350.0	200.0
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	350.0	200.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	162.0	162.0
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	7.0	7.0
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	55.0	55.0
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	4.0	4.0
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	21.0	21.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	60.0	60.0
650010	Гэрээт ажилтан	7.0	7.0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8.0	8.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	105,012,613.7	246,692,309.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	105,012,613.7	246,692,309.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	59,904,113.7	193,105,509.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	15,849,008.0
210303	Цэвэр, бохир ус	-	15,849,008.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,319,300.0	522,900.0
210401	Бичиг хэрэг	31,500.0	433,800.0
210402	Тээвэр, шатахуун	1,132,300.0	89,100.0
210404	Ном, хэвлэл	90,000.0	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	65,500.0	-
2105	Нормативт зардал	-	-
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	-	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	80,000.0	180,000.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	80,000.0	-
210604	Урсгал засвар	-	180,000.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,852,883.0	28,566,296.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,852,883.0	28,566,296.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,323,710.0	137,554,755.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,323,710.0	129,398,755.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	8,156,000.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	45,108,500.0	53,586,800.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	45,108,500.0	53,586,800.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,576,000.0	26,002,800.0
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	33,532,500.0	26,576,000.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	1,008,000.0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,134,272.7	10,432,550.9
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,368.0	136.0
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,125,904.7	10,432,414.9
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	107,012,613.7	246,812,309.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,012,613.7	246,812,309.9
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	84,647,674.9	221,267,034.7
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,364,938.9	25,545,275.2
0	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
0	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	120,000.0

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагад орлогыг жигд ханган биелүүлэхтэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Нямсүрэн гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайланг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 02 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 05/38 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн эрхэм зорилго нь “Орон нутагтаа бүх шатны Хурлын шийдвэр Засгийн газар, аймаг, сумын стратеги зорилт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэн сумын тогтвортой хөгжлийг хангана” гэж тодорхойлсон байна. Мөн 2021 оныг “Хүний хөгжил Эрүүл мэндийг дэмжих” жил болгон зарлаж 9 зорилтын хүрээнд 61 арга хэмжээг төлөвлөж жилийн эцэст дүгнэхэд 92.78 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлан нь Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан журмыг баримтлан сумын дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулж байна. Сумын дотоод хяналтын ажлын хэсгийг 2019 оны 01 дүгээр сарын 14-ний өдрийн А/17 дугаар тоот захирамжийн хавсралтаар батлан мөрдөж ажиллаж байна.

Санхүү хяналт аудитын албанаас 2 удаагийн шалгалтаар 2019, 2020 онуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийсэн байна. Нийт 17 зөвлөмж, 1 албан шаардлага, 15.7 сая төгрөгийн акт тавигдсан байна. 5 байгууллагыг бага эрсдэлтэй, 1 байгууллага дунд эрсдэлтэй гэж дүгнэгдсэн. Зөвлөмж, албан шаардлагын дагуу зөрчлийг арилган ажиллаж байна. Төв аймгийн Нийгмийн даатгалын байгууллагаас 2019, 2020 оны санхүүгийн баримтад хяналт шалгалт хийсэн байна. ЕБС, СӨБ, ЗДТГ байгууллагуудад нийт

761.1 мянган төгрөгийн НДШ-ийг нөхөн төлүүлэх акт бичигдсэн. ЭМТ, ИТХ зөрчил илрээгүй байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 3,733,991.7 мянган төгрөгөөс 1,0 хувиар буюу 37,339.9 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 26,137.9 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн төлөвлөх үе шатанд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн мэдээллээр тооцсон тул гүйцэтгэлийн үе шатанд 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогоос дахин тооцож үзэхэд гүйцэтгэлийн үе шатанд шинэчлэн тогтоосон материаллаг байдлын түвшин 74,719.0 мянган төгрөг, энэ нь төлөвлөлтийн үе шатнаас 37,379.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн тул материаллаг түвшинг дахин тооцов.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 119,116.5 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 419,365.6 мянган төгрөг болж, 300,249.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө				
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	354,538.6	495,558.9	141,020.4	100.0
Дүн	354,538.6	495,558.9	141,020.4	100.0

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 495,558.9 мянган төгрөг байгаа нь төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд 385,473.9 мянган төгрөг, арилжааны банкны дансанд 110,085.1 мянган төгрөг байршиж байна.

Аудитын илрүүлэлт:

1. ОНХС-н 2021 оны төлөвлөгөөнд гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажилд 15,000.0 мянган төгрөг батлагдсан. Оджи од ХХК-уар 14,896.0 мянган төгрөгөөр гүйцэтгүүлж, Сمارт электрик инженеринг ХХК-уар зураг 800.0 мянган төгрөгөөр хийлгэсэн, нийт зардал 15,696.0 төгрөг болж батлагдсан төсөв 696.0 мянган төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан зөрчилд зөвлөмж өгөв.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 258,283.4 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 417,619.0 мянган төгрөг болж 159,335.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага		170,498.6	170,498.6
Хувь хүмүүсээс авах авлага	258,283.4	247,072.1	-11,211.3
Байгууллагаас авах авлага		48.4	48.4
Дүн	258,283.4	417,619.0	159,335.6

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд Сум хөгжүүлэх сангийн 247,072.1 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага 59,2 хувийг, байгууллагаас авах 48.4 мянган төгрөгийн авлага, төлбөртэй үйлчилгээний авлага 170,498.6 мянган төгрөгийн авлага 40,8 хувийг эзэлж байна.

Сум хөгжүүлэх сангийн дараах авлага хугацаа хэтэрсэн байна. Үүнд:

- 25 иргэнтэй холбоотой 209,402.0 мянган төгрөгийн авлага хэвийн байна.
- 37,670.1 мянган төгрөгийн 3 иргэний авлагыг шүүхэд шилжүүлсэн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

1. Санхүүгийн тайлангийн авлагын үлдэгдлийг аймгийн ХХААГ-ийн ирүүлсэн авлагын үлдэгдэлтэй тулгахад 833.9 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан зөрчилд зөвлөмж өгсөн.

3.5.6 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 239,579.2 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 216,133.8 мянган төгрөг болж 23,445.4 мянган төгрөгөөр хасагдсан байна.

Хүснэгт №.3 Бараа материалын үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалттай материал	171,951.5	143,337.8	-28,613.7
Эм боох материал	24,239.6	32,693.7	8,454.2
Бичиг хэргийн материал	135.2	194.0	58.8
Аж ахуйн материал	676.7	0	-676.7
Түлш шатах тослох материал	742.6	0	-742.6
Барилгын засварын материал	480.0	0	-480.0
Хүнсний материал	801.7	2,589.0	1,787.3
Бусад хангамжийн материал	37,052.0	37,319.3	267.3
Мал амьтад	3,000.0	0	-3,000.0
Сэлбэг хэрэгсэл	500.0	0	-500.0
Дүн	239,579.2	216,133.8	-23,445.4

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын үлдэгдэл 23,445.4 мянган төгрөгөөр хасагдсан нь 29,290.4 мянган төгрөгийн тусгай зориулалттай материал болон аж ахуйн материал, 742.6 мянган төгрөгийн түлш шатах тослох материал, 480.0 мянган төгрөгийн барилгын засварын материал, сэлбэг хэрэгсэл, мал амьтадын 3,500.0 мянган төгрөгөөр тус тус буурснаас шалтгаалжээ.

Аудитын илрүүлэлт:

1. Эргэлтийн эмийн сан харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалтыг татварын Е баримт, Е постын дүнтэй тулгалт хийхэд 165,535.1 мянган төгрөг гүйлгээ е баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчилд зөвлөмж өгөв.
2. Засаг даргын Тамгын газар харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалтыг татварын Е баримт, Е постын дүнтэй тулгалт хийхэд 5,873.4 мянган төгрөг гүйлгээ е баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчилд албан шаардлага өгөв.
3. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалтыг татварын Е баримт, Е постын дүнтэй тулгалт хийхэд 6,537.6 мянган төгрөг гүйлгээ е баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчилд албан шаардлага өгөв.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 6,649,643.4 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 9,612,499.0 мянган төгрөг болж, 2,962,855.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга,байгууламж, орон сууц	4,587,633.8	5,639,211.7	1,051,577.9
Авто-тээврийн хэрэгсэл	390,067.6	386,607.6	-3,460.0
Машин тоног төхөөрөмж	884,855.7	1,103,282.7	218,427.1
Тавилга эд хогшил	193,484.0	245,976.0	52,492.0
Зам, гүүрний байгууламж	415,324.5	2,043,849.1	1,628,524.6
Бусад үндсэн хөрөнгө	17,632.9	15,956.8	-1,676.1
Програм хангамж	5,771.0	5,771.0	0
Биет бус хөрөнгө	154,874.0	171,844.0	16,970.0
Дүн	6,649,643.4	9,612,499.0	2,962,855.6

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 187,346.4 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 2,819,994.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн, акталсан 243,633.1 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр хасагдсан байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 11,152.6 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 11,291.5 мянган төгрөг болж, 138.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
<i>Богино хугацаат өр төлбөр дүн</i>	11,152.6	11,291.5	138.9	
Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	2.8	0	-2.8	0
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	394.3	317.4	-76.9	2,8
Бусад өглөг	10,755.5	10,974.1	218.5	97,2
Нийт дүн	11,152.6	11,291.5	138.9	100.0

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд бараа үйлчилгээний зардлын өглөг 317.4 мянган төгрөг, байгууллагад төлөх өглөг 10,846.1 мянган төгрөг, хувь хүмүүст төлөх өглөг 128.0 мянган төгрөг нийт 11,291.5 мянган төгрөгийн өглөг байна.

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 5,583,514.3 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 8,761,768.6 мянган төгрөг 3,178,254.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Үзүүлэлт	/ мянган төгрөг/			
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,065,544.1	2,065,544.1	0	23,6
Хуримтлагдсан үр дүн	2,283,977.6	5,462,232.0	3,178,254.3	62,3
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,233,992.6	1,233,992.6	0	14,1
Дүн	5,583,514.3	8,761,768.6	3,178,254.3	100.0

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 8,761,768.6 мянган төгрөг болж 3,178,254.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ. Үүнд:

Хуримтлагдсан үр дүн 5,462,232.0 мянган төгрөг болж 3,178,254.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгийн 3,178,254.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн орон нутгийн төсөв батлах тухай 08 дугаар тогтоолд зааснаар Эрдэнэсант сумын Засаг дарга тайлант онд 169,755.2 мянган төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсан байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын ИТХ-ын 2021 оны 08 дугаар сарын 17-ны өдрийн орон нутгийн төсөв тодотгон батлах тухай 1 дүгээр тогтоолд зааснаар Эрдэнэсант сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч тайлант онд 169,755.2 мянган төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр хэвээр баталж гүйцэтгэлээр 348,258.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 205.2 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Төвлөрүүлэх орлого /мянган төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Улсын төсөвт төвлөрүүлэх	103,338.1	141,155.6	37,817.5	136,6
Аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх	223,483.0	278,722.0	55,239.0	124,7
Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх	169,755.2	348,258.2	178,503.0	205,2
Нийт дүн	496,576.3	768,135.8	271,559.5	154,7

Эх сурвалж: Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Эрдэнэсант сумын орон нутагт төвлөрүүлэх газрын төлбөр, улсын тэмдэгтийн хураамж болон хог хаягдлын хураамж 3,724.6 мянган төгрөгөөр, суутган-2 14,107.5 мянган төгрөгөөр тасарсан нь ковид-19 цар тахлаас шалтгаалан аж ахуй нэгж, иргэдийн борлуулалт буурсан, сургууль, цэцэрлэг ажиллаагүй зэргээс шалтгаалсан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг даргын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 3,708,340.2 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний нийт зарлагыг 3,708,340.2 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 266,861.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь Эрдэнэсант сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн сумын 2021 оны төсөв батлах тухай 08 дугаар тогтоолд 3,441,478.9 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Эрдэнэсант сумын ИТХ-ын 2021 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн орон нутгийн төсөв батлах тухай 01 дүгээр тогтоолд зааснаар 153,510.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэн 3,594,988.9 мянган төгрөгөөр төсвийг тодотгон баталсан байна. Эрдэнэсант сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн орон нутгийн төсөв батлах тухай 9 дүгээр тогтоолд зааснаар Сум хөгжүүлэх сангийн төлөвлөгөөг 102,000.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 18 хөтөлбөрт зориулан 3,464,169.4 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 3,172,943.1 мянган төгрөгийг бараа үйлчилгээний урсгал зардалд, 210,240.1 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, урсгал шилжүүлгийн зардалд 61,725.4 мянган төгрөгийг зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 2,249,248.8 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 1,070,696.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 44,852.4 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 343,542.1 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого болон урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 2,208,548.2 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 1,193,255.2 мянган төгрөг, 29,954.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 96,709.6 мянган төгрөгийг нийт 3,528,467.4 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг бүрэн авч 96,988.8 мянган төгрөгийг татан төвлөрүүлж төсвийн тохируулга хийгдсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 4,464,169.4 мянган төгрөг буюу 81,0 хувьтай байгаа нь цалин хөлс, НДШ-ийн зардал 2,328,256.6 мянган төгрөг, байр ашиглахтай холбоотой зардал 511,264.5 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардал 83,919.6 мянган төгрөг, нормативд зардал 97,182.7 мянган төгрөг, эд хогшил, урсгал засварын зардал 15,286.9 мянган төгрөг, дотоод томилолтын зардал 9,319.5 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ зардал 7,407.2 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардал 58,580.7 мянган төгрөг, урсгал шилжүүлэг 61,725.4 мянган төгрөгийн зардлууд хэмнэсэн нь шалтгаалсан байна. Үүнд: Сургууль, цэцэрлэг ажиллаагүйгээс үдийн цай хөтөлбөр хэрэгжээгүй, илүү цагийн хөлс олгоогүй, бага сургууль ашиглалтад ажиллаагүйгээс халаалтын зардал хэмнэсэн зэргээс шалтгаалсан байна.

Урсгал санхүүжилтээс дутуу зарцуулсан 40,700.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Хөрөнгө оруулалтын 3 төсөл, арга хэмжээнд 32,661.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 210,240.1 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг дарга дээд шатны төсвийн захирагчаас 246,812.3 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, үүнээс хангамж, бараа материалын зардалд 522.9 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардалд 15,849.0 мянган төгрөг, эд хогшлын зардалд 180.0 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардалд 28,566.3 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 137,554.8 мянган төгрөг, тэтгэвэрт гарахад олгох мөнгөн тэтгэмж 26,002.8 мянган төгрөг, хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг 26,576.0 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал 1,008.0 мянган төгрөг олгож, нийт 246,692.3 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 10,432.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 120.0 мянган төгрөг байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг дарга тайлант онд “Амьюс” ХХК-ийн орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 70 жил хуримтлагдсан хогийн цэгийг дарж булах, шинээр хогийн цэг үүсгэх, хогийн цэгийн хашаа барих ажилд 55,800.0 мянган төгрөг, 23,500.0 мянган төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий цэвэр усны усан санд хамгаалалтын хашаа барих, шинэ суурьшлын худгийн барилгын эрчим хүчинд холбох ажил хийгдсэн байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 100,000.0 мянган төгрөгөөр ёслол хүндэтгэлийн өргөөтэй болох, сумын төвийг камержуулахад 20,000.0 мянган төгрөг, ундны усны худаг болон гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэхэд 30,000.0 мянган төгрөгөөр шинэчлэн засварласан байна.

Сумын төвд 3.2км авто замыг ашиглалтад оруулсан байна. 100 хүүхдийн багтаамжтай цэцэрлэгийн барилгыг ашиглалтад оруулсан. Аймгийн хөрөнгө оруулалт, иргэдийн хандиваар ногоон байгууламж байгуулсан. Гэр хорооллын айлуудын цэвэр, бохир ус дулааны 176м шугам барьсан зэрэг иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлөөр хангах ажлууд хийгдсэн байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг дарга тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 166,040.2 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 16,185.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил, 3,979.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, орон сууц, 1,142.2 мянган төгрөгийн бусад үндсэн хөрөнгө нийт 187,346.4 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авсан байна.

Төв аймгийн Эрдэнэсант сумын Засаг дарга тайлант онд хандиваар 99,429.9 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 1,055,170.1 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, 19,900.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 1,628,524.6 мянган төгрөгийн зам гүүрийн байгууламж, 16,970.0 мянган төгрөгийн бусад биет бус үндсэн хөрөнгө нийт 2,819,994.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүй хүлээн авч тайлагнасан байна.

2021 онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар: 3.2 км автозамыг “Амьюс” ХХК, “Нобле Роуд” ХХК 1,628,524.6 мянган төгрөгөөр, 100 хүүхдийн багтаамжтай Цэцэрлэгийн барилгыг “Төв цогт Өлзийт” ХХК 1,055,170.1 мянган төгрөгөөр, Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар: Бэлчээрийн худаг 2 “Эрдэнэдрийлинг” ХХК 23,900.0 мянган төгрөгөөр, 176м дулаан, цэвэр бохир усны шугамыг “Мөнхчандмань Илч” ХХК 72,600.0 мянган төгрөгөөр, Сумын 2020 оны

төсвийн шилжих үлдэгдлээр Хуучин цэгийг дарж булах ажил “Амьюс” ХХК 55,800.0 мянган төгрөгөөр, ОНХС-ийн хөрөнгөөр Гудамж талбайг камержуулах ажил “Хавт хүч” ХХК 20,000.0 мянган төгрөгөөр, Гэрэлтүүлэг нэмэгдүүлэх ажил “Оджи Од” ХХК 15,000.0 сая төгрөгөөр, Ундны усны худгийн “Алтан сэвсүүл” ХХК 10,000.0 сая төгрөгөөр хийж гүйцэтгэсэн байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 155 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 150 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 4, мэдээлээгүй 1 мэдээлэл байна. Тус байгууллага 5,0 саяас дээших орлогын 22, зарлагын 24 гүйлгээ байршуулж, 5,0 саяас дээших худалдан авалтын 24 гүйлгээ байршуулсан байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, нэмэлт санхүүжилтээр зарцуулсан хөрөнгө, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлогууд бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

3.9.3 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 4 тусгай сангийн нийт 10 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 6 байгууллага түүвэрт хамрагдсан байна. Аудитад хамрагдсан харьяа 4 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” дүгнэлт өгсөн байна.

3.10 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Тус байгууллага 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа зөрчил илрээгүй байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх төсөл арга хэмжээг эх үүсвэрээс 359.5 мянган төгрөгөөр илүү баталсан зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн байна.

2020 онд Сум хөгжүүлэх сангийн 17,187.3 мянган төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн зээлийг барагдуулах 1 албан шаардлага өгсөн байна. Тухайн зээлийг авсан 2 иргэнийг Шүүхэд шилжүүлсэн 2021 онд өрийн барагдуулалт хийгдээгүй гэсэн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилтийг 2022 оны 3 дугаар сарын 30-ны өдөр Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлсэн байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Тус байгууллагад балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд байхгүй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 37,647.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн.

4.2.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Орлогын төлөвлөгөөг жигд ханган биелүүлэхтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Эрдэнэсант сумын Засаг дарга улсад төвлөрүүлэх 2 нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөөг 16,679.0 мянган төгрөгөөр, аймагт төвлөрүүлэх 3 нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөөг 3,135.9 мянган төгрөгөөр, орон нутагт төвлөрүүлэх 4 нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөөг 17,832.1 мянган төгрөгөөр тасалсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн аудитын "иж бүрэн байх", "тохиолдсон байх" батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Улс, аймаг, орон нутагт төвлөрүүлэх орлогыг нэр төрлөөр нь жингд ханган биелүүлэх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 6 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		/мянган төгрөгөөр/							
				Үүнээс				Зөвлөмж			
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудал											
1	Засаг дарга	1	37,647.0							1	37,647.0
2	Ерөнхий боловсролы сургууль	6	51,561.8	2	6,478.1	1	310.1			3	44,773.6
3	Хүүхдийн цэцэрлэг	3	713.0	1	-					2	713.0
4	Соёлын төв	-	-								
5	Эргэлтийн эмийн сан	3	165,535.1							3	165,535.1
6	Эрүүл мэндийн төв	6	80,976.3			1	2,242.9	1	-	4	78,733.4
7	Орон нутгийн хөгжлийн сан	1	696.0							1	696.0
8	Сум хөгжүүлэх сан	1	833.9							1	833.9
9	Засаг даргын Тамгын газар	7	76,244.2	1	33,427.4	1	200.0	2	14,989.4	3	27,627.4
10	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	2	6,537.6					1	6,537.6	1	-
11	Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сан	-	-								
Дүн		26	380,839.4			3	2,753.0	4	21,527.0	19	356,559.4

